

فلسفه و منطق

۱- گزینه «۳» - نوع دلالت در دیگر گزینه‌ها مطابقی است. اما در گزینه «۲» التزامی می‌باشد.

چون منظور از درخت میوه درخت است نه خود درخت و میوه هم جزو درخت نیست بلکه از لوازم و ملحقات درخت محسوب می‌شود پس نوع دلالت آن التزامی است.

(نیک محتشم) (پایه دهم - درس دوم - لفظ و معنا - صفحه ۱۴) (متوسط)

۲- گزینه «۱» - نسبت میان انسان و غیرحیوان تبیین است. بنابراین نسبت میان الف و غیر ب می‌شود: انسان و غیرحیوان ← عموم و خصوص مطلق

نسبت میان غیر الف و ب هم می‌شود: غیر انسان و حیوان ← عموم و خصوص من وجه که مانند دو مورد عنوان شده در گزینه «۱» می‌باشد. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: من وجه - تبیین

گزینه «۳»: مطلق - تبیین

گزینه «۴»: تبیین - تبیین

(نیک محتشم) (پایه دهم - درس سوم - مفهوم و مصداق - صفحه ۲۲ و ۲۳) (دشوار)

۳- گزینه «۲» - مفهومی قابل تعریف به صورت مفهومی است که کلی باشد و مفاهیم جزئی قابل تعریف مفهومی نیستند. بنابراین گزینه‌ای که موارد آن کلی باشد را انتخاب می‌کنیم. در گزینه «۱» پرتغال، در گزینه «۳» رستم شاهنامه و در گزینه «۴» دادگاه لاهه جزئی است.

(نیک محتشم) (پایه دهم - درس چهارم - اقسام و شرایط تعریف - صفحه ۳۱) (متوسط)

۴- گزینه «۲» -

سالبه جزئیه متناقض متداخل موجبه کلیه متناقض متداخل موجبه جزئیه سالبه کلیه متداخل سالبه جزئیه
بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»:

سالبه جزئیه متناقض متداخل موجبه کلیه متناقض متداخل سالبه کلیه متناقض متداخل موجبه کلیه
گزینه «۳»:

موجبه کلیه متناقض سالبه جزئیه متداخل سالبه کلیه متداخل سالبه جزئیه تحت تضاد موجبه جزئیه
گزینه «۴»

موجبه جزئیه متناقض سالبه کلیه متداخل سالبه جزئیه تحت تضاد موجبه جزئیه متناقض سالبه جزئیه
(نیک محتشم) (پایه دهم - درس هفتم - احکام قضایا - ترکیبی) (دشوار)

۵- گزینه «۴» - اگر مقدمه گزینه «۴» را مقدمه دوم در نظر بگیریم هر سه شرط قیاس رعایت می‌شود و شکل قیاس نیز شکل دوم خواهد بود:

برخی حیوانات گربه نیستند

هرسفید گربه است

برخی حیوانات سفید نیستند

(نیک محتشم) (پایه دهم - درس هشتم - قیاس اقترانی - ترکیبی) (دشوار)

۶- گزینه «۳» - ابتدا نقیض «بعضی م نیست» را به صورت «هر م ج است» به‌دست می‌آوریم. سپس توجه می‌کنیم که اجزای غیر حدوسط مقدمات اگر منفی باشد نباید در نتیجه مثبت باشند و آلا شرط سوم نقض می‌شود. در این مقدمه ج منفی است پس در نتیجه هم باید منفی باشد تنها گزینه‌ای که ج در آن مثبت است گزینه «۳» است.

(سراسری ۱۴۰۲ با تغییر) (پایه منطق - درس هفتم و هشتم - مربع تقابل و قیاس اقترانی) (دشوار)

۷- گزینه «۱» - برای تبدیل یک قضیه شرطی متصل به منفصل و برعکس مقدم را نقیض می‌کنیم. (یعنی غیر بگذارید) و تالی را بدون تغییر ذکر می‌کنیم.

(نیک محتشم) (پایه دهم - درس نهم - قضیه شرطی و قیاس استثنایی - صفحه ۸۵ و ۸۶) (متوسط)

۸- گزینه «۲» - ملاک اصلی برای تعیین نوع استدلال هدف فردی است که آن را بیان کرده است. در اینجا چون بیان شده استدلال کننده برای اینکه دیگران را با خود همراه کند استدلالش را بیان کرده بنابراین هدفش قانع شدن مخاطب بوده و استدلالش خطایی می‌باشد.

درست است که استدلال او بی‌براد بوده که جای هیچ حرف دیگری باقی نمانده اما این دلیل مناسبی برای برهانی دانستن استدلال نیست چون ملاک، هدف گوینده است که در اینجا کشف حقیقت نبوده بلکه قانع کردن مخاطب بوده است.

(نیک محتشم) (پایه دهم - درس دهم - سنجشگری در تفکر - صفحه ۱۰۳) (متوسط)

۹- گزینه «۴» - یکی از ویژگی‌های انسان پرسشگری است و کودکان از همان سنن ابتدایی از حوادث پیرامون خود سؤال می‌کنند.

علت رد گزینه «۱» - این مرحله از تفکر خاصه فلاسفه نیست.

علت رد گزینه «۲» - همه تصمیم‌گیری‌های انسان منوط به تفکر فلسفی نیست. مثل تصمیم‌گیری‌های امور روزمره.

علت رد گزینه «۳» - ملاصدرا مانند در فطرت اول را شایسته انسان نمی‌داند نه خود فطرت اول را. (نیک محتشم) (پایه یازدهم - درس اول - چستی فلسفه - ترکیبی) (متوسط)

۱۰- گزینه «۱» - پارمنیدس معتقد بود در جهان واقع نیستی راه ندارد و نمی‌توان گفت نیستی هست (یعنی نیستی وجود ندارد) گزینه «۲» اعتقاد سوفیست‌ها، گزینه «۳» برخلاف نظر پارمنیدس است چون وی معتقد به وجود بدون تغییر و جاودانه بوده است و گزینه «۴» هم برخلاف نظر وی است.

(نیک محتشم) (پایه یازدهم - درس چهارم - آغاز تاریخی فلسفه - صفحه ۳۲) (دشوار)

۱۱- گزینه «۴» - رفتار و عکس‌العمل کودک نشان‌دهنده امکان و توانایی معرفت است و اینکه او می‌تواند تفاوت مادرش را با دیگران تشخیص دهد ویژگی ذکر شده در گزینه «۲» است و این مثال ربطی به بیان بدیهی بودن شناخت ندارد.

(نیک محتشم) (پایه یازدهم - درس ششم - امکان شناخت - صفحه ۴۵) (متوسط)

۱۲- گزینه «۳» - نسبی‌گرایان معتقدند اگر انسان‌ها در مورد امری به شناخت یکسان برسند این شناخت یکسان اتفاقی بوده و ممکن است در نوبت‌های دیگر تغییر کند. عبارت عنوان شده در گزینه «۳» دیدگاه غیرنسبی‌گرایان است.

(نیک محتشم) (پایه یازدهم - درس چهارم - تاریخچه معرفت - صفحه ۶۶) (متوسط)

۱۳- گزینه «۱» - دکارت هم از طریق اراده آزاد و هم از طریق اندیشه و آگاهی تجرد روح را اثبات می‌کند.

علت رد گزینه «۲» - این نظریه داروینیست‌ها است نه خود داروین! زیرا داروین که یک زیست‌شناس بوده صرفاً یک نظریه علمی درباره پیدایش انسان ارائه می‌کند اما داروینیست‌ها نتیجه‌ای فلسفی و نظریه‌ای درباره انسان از آن اقتباس کرده‌اند.

علت رد گزینه «۳» - این نظر ملاصدرا است.

علت رد گزینه «۴» - این نظر کانت است.

(نیک محتشم) (پایه یازدهم - درس نهم - چستی انسان (۱) - ترکیبی) (دشوار)

۱۴- گزینه «۲» - نفس و بدن انسان که به ترتیب جنبه‌های نورانی و ظلمانی انسان هستند در کنار یکدیگرند. بنابراین این گزینه نادرست است.

(نیک محتشم) (پایه یازدهم - درس دهم - چستی انسان (۲) - ترکیبی) (دشوار)

۱۵- گزینه «۴» - از نظر ارسطو اگر عقل بر قوای دیگر حاکم شود انسان به اعتدال می‌رسد و این اعتدال است که عامل سعادت و نیکبختی است بنابراین رذیلت‌هایش دروغ‌گویی، دزدی و ... مانع رسیدن به سعادت است پس باید برای هر دوی از رذیلت‌ها انسان به اعتدال در قوا برسد زمانی که اعتدال برقرار شود انسان در مسیر سعادت حقیقی قرار می‌گیرد.

علت رد گزینه «۱» - وجدان اخلاقی کشش و یا دافعه ایجاد نمی‌کند بلکه صرفاً قوه تشخیص فرامین اخلاقی است.

علت رد گزینه «۲» - ملاک همگانی و عمومی بودن عمل اخلاقی مربوط به کانت است نه هابز.

علت رد گزینه «۳» - ملاصدرا مانند دیگر فلاسفه مسلمان مجازات خدا را صرفاً عامل کمک‌کننده به شخص می‌داند تا بر امیال حیوانی غلبه کند. ملاک بد بودن عمل طبق نظر فلاسفه مسلمان تشخیص عقل عملی است.

(نیک محتشم) (پایه یازدهم - درس یازدهم - انسان موجود اخلاقی - ترکیبی) (دشوار)

۱۶- گزینه «۱» - ممکن‌الوجود دو دسته هستند: ۱- دسته‌ای از واجب‌الوجودهای بالغیری که موجود شده‌اند و همچنان در ذات خود ممکن‌الوجودند و ۲- دسته‌ای که هنوز از حال امکان خارج نشده‌اند و از این جهت ممتنع‌الوجود می‌باشد (ممتنع‌الوجود بالغیر) پس این قضیه امکانی است. واجب‌الوجودها هم دو دسته هستند: ۱- واجب‌الوجود بالذات که همان خداوند است و مصداق دیگری ندارد و ۲- واجب‌الوجود بالغیر یعنی همان ممکن‌الوجودهایی که موجود شده‌اند پس این قضیه هم امکانی است. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: امتناعی - امکانی

گزینه «۳»: ضروری - امتناعی

گزینه «۴»: ضروری - امکانی

(نیک‌محتشم) (پایه دوازدهم - درس دوم - جهان ممکنات - صفحه ۱۰ تا ۱۲) (دشوار)

۱۷- گزینه «۴» - گزینه «ج» نادرست است. زیرا ادراک اصل علیت را عقل محض می‌دانند ولی به واسطه و از طریق ادراک امتناع اجتماع نقیضین.

در عبارت «الف» نیز براساس اصل سنخیت هر علت معلول خاص خود را دارد و در عبارت «ب» به جهت اصل سنخیت میان علت و معلول‌های مشابه باید از علل مشابه صادر شوند.

(نیک‌محتشم) (پایه دوازدهم - درس سوم - جهان علی و معلولی - ترکیبی) (متوسط)

۱۸- گزینه «۲» - ملاصدرا در برهان امکان فقری و یا فقر وجودی از عین وابستگی وجود موجودات به وجود غنی بالذات خداوند را اثبات می‌کند و نه بر عکس:

امکان فقری موجودات ← لزوم اتصال وجود وابسته و نیازمند به وجود غیروابسته و بی‌نیاز ← لزوم وجود غنی بالذات ← اثبات وجود خدا

(نیک‌محتشم) (پایه دوازدهم - درس ششم - خدا در فلسفه (۲) - ترکیبی) (متوسط)

۱۹- گزینه «۳» - بررسی خدا به عنوان واجب‌الوجود بالذات از مباحث عمومی فلسفه است که در سفر اول بررسی می‌شود ← از خلق به حق

اصالت وجود نیز از مباحث فلسفی است ← از خلق به حق

قادر مطلق بودن خداوند جزو صفات الهی است که در سفر دوم مطرح می‌شود ← با حق و در حق (نیک‌محتشم) (پایه دوازدهم - درس یازدهم - دوران متأخر - صفحه ۹۰ و ۹۱) (دشوار)

۲۰- گزینه «۲» - نایسامانی‌های موجود بعد از سقوط صفویان حیات علمی و فرهنگی را ضعیف کرد و همه علوم را از رونق انداخت تا آنجا که با وجود اساتید مطرح حیات فلسفی شاداب نبود.

(نیک‌محتشم) (پایه دوازدهم - درس دوازدهم - حکمت معاصر - صفحه ۹۸) (آسان)